

Po rokovaní V4 vo Vysokých Tatrách

Agropotravinárske samosprávy krajín V4 odmietajú obchodnú dohodu Mercosur týkajúcu sa oblasti poľnohospodárstva. Je vysoko pravdepodobné, že po novom roku sa nanovo začne séria protestov v Bruseli a individuálnych akcií vo viacerých európskych krajinách. Verejnosť a politici musia vedieť, aké nebezpečenstvo predstavuje Mercosur pre zdravie obyvateľstva. Taký je záver diskusie počas 86. rokovania agropotravinárskych komôr Vyšehradského regiónu, ktoré sa uskutočnilo 12. a 13. decembra na Štrbskom Plese.

Obchodná dohoda s krajinami Latinskej Ameriky v závere roka mimoriadne znepokojila európskych poľnohospodárov a potravinárov. Po odmietavom stanovisku európskej organizácie COPA – COGECA a protestoch v Bruseli v predchádzajúcich dňoch sa proti liberalizácii obchodu s Brazíliou, Argentínou, Paraguajom a Uruguajom (Mercosur) pridávajú aj výrobcovia potravín zo Slovenska, Maďarska, Česka a Poľska.

Rizík je veľa

Predstavitelia všetkých štyroch agropotravinárskych samospráv stredoeurópskych krajín v tejto dohode nevidia príležitosť na rozvoj, ale mimoriadne vysoký stupeň rizika pre európskych spotrebiteľov a poľnohospodárov. Kapitola poľnohospodárstva zmluvy Mercosur je nevyrovnaná a jej napĺňanie spôsobí veľmi vážne problémy naprieč Európskou úniou. Mimoriadne nepriaznivý dopad sa predpokladá najmä v segmentoch hovädzieho a hydinového mäsa, medu alebo cukru. Latinskoamerické produkty nielenže znevýhodnia výrobu potravín v EÚ, ale prílev lacných a nekvalitných potravín spoza oceánu ohrozí zdravie Európanov a znásobí negatívny vplyv na životné prostredie. Zo Štrbského Plesa preto zaznieva jednohlasné NIE MERCOSURU.

„Poľnohospodári z krajín V4 očakávajú, že Európska komisia bude brať viac ohľad na záujmy domácich výrobcov. Zatiaľ dominujú len záujmy priemyslu. Aj preto budeme od národných vlád a európskych politikov požadovať, aby sa kapitola agropotravinárstva vyňala z dohody Mercosur,“ uviedol po rokovaní predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Andrej Gajdoš.

„EÚ chce na jednej strane otvárať dvere veľkým brazílskym farmám. Nechápem potom, ako máme našim poľnohospodárom vysvetľovať, aby znižovali emisie CO2 pri svojej činnosti, hoci pritom umožníme masívne dovozy agrárnych produktov z oblasti Mercosuru, ktoré vznikli na plochách po odlesňovaní brazílskych pralesov. Otázka kvality dovezených potravín pre spotrebiteľov je pre nás rovnako zásadná vec,“ doplnil prezident Agrárnej komory ČR Jan Doležal.

Reakcie krajín V4

„V Poľsku sa od včera koná séria viacerých protestov naprieč krajinou. Sme mimoriadne znepokojení, kam smeruje liberalizácia obchodu EÚ,“ priblížil nálady u našich severných susedov viceprezident Národnej rady poľnohospodárskych komôr Poľska Robert Nowak.

V Maďarsku sa už začala veľká informačná kampaň vysvetľujúca riziká dohody. „Podarilo sa nám osloviť veľkú časť našich farmárov a verejnosť. Dodnes sme vyzbierali viac ako 200-tisíc podpisov. Chceme získať až 250-tisíc podpisov a toto odmietavé stanovisko odovzdať premiérovi,“ povedal prezident Maďarskej poľnohospodárskej komory Zsolt Papp.

Protesty a občianska iniciatíva

Je vysoko pravdepodobné, že po novom roku sa v Európskej únii rozbehne nová vlna protestov poľnohospodárov proti dohode. Agropotravinárske samosprávy Vyšehradského regiónu sú rozhodnuté pripojiť sa k nim a súbežne s tým zorganizovať aj vlastné informačné kampane v domovských krajinách. Jednou z nich bude európska občianska iniciatíva s názvom: STOP FAKE FOOD, ORIGIN ON LABEL. Má dosiahnuť, aby všetky výrobky dovážané do EÚ spĺňali rovnaké pravidlá výroby, pestovania a chovu, ako musia spĺňať európske potraviny. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora ju chce spustiť od nového roka. Podpisy budú zbierať aj v ostatných krajinách V4.

Cieľom iniciatívy je zozbierať 1 miliónov podpisov Európanov. Pokiaľ sa to podarí, tak sa Európska komisia bude musieť občianskou iniciatívou zaoberať a bude musieť legislatívne sprísniť podmienky dovozov potravín z tretích krajín do EÚ.

Situácia na trhoch

V ďalších častiach diskusie sa zástupcovia samospráv dotkli aj vývoja na európskych a domácich trhoch. Porovnali stav a efektívnosť vyplácania priamych platieb vo svojich krajinách. Českí poľnohospodári nehodnotia rok 2024 pozitívne. Výrazné výkyvy počasia, nižšia úroda poľných plodín no najmä absurdné rozhodnutie tamojších oprávnených autorít, ktoré poľnohospodárom nechcú uznať titul „vyššej moci“ v prípade dramatických dopadov jesenných povodní v Českej republike.

Účastníci rokovania sa jednohlasne zhodli na silnom a stabilnom rozpočte EÚ v kapitole poľnohospodárstva. Maďarskí poľnohospodári /a nielen tí/ sa obávajú návrhu predsedníčky Európskej komisie, ktorá zvažuje zlučovať fondy. Požiadavkou poľnohospodárov V4 je silný rozpočet s dvomi piliermi.

Nový podpredseda COPA z ČR

Prezident Agrárnej komory ČR Jan Doležal sa stal novým podpredsedom organizácie COPA. Tlmočil informácie ohľadom agendy a predstáv novozvoleného komisára EK pre poľnohospodárstvo, ktorý sa zúčastnil rokovania COPA. Témou najbližšieho obdobia bude nielen otázka silného rozpočtu, ale aj zjednodušovanie podnikania európskych poľnohospodárov a znižovanie byrokracie.

„Počkáme si, s čím príde Európska komisia počas najbližších 100 dní od jej zvolenia. Nemôžeme byť ale pasívni, musíme priebežne vytvárať tlak na najužšie vedenie eurokomisára, aby vnímal aj naše predstavy,“ uviedol Jan Doležal.

V závere dvojdnového rokovania podpísali zástupcovia agropotravinárskych samospráv komuniké s požiadavkami, ktoré bude odovzdané Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, organizácii COPA – COGECA a novozvolenému komisárovi EK pre poľnohospodárstvo.